

ГЕОМЕТАРСКИ И ГЕОДЕТСКИ ГЛАСНИК

Орган Удружења Геометара и Геодета Краљевине Југославије

Адмирала Гепрата 68 **БЕОГРАД** Адмирала Гепрата 68

Уредништво и
администрација
Гепратова ул. 68

Власник за Гл. управу
МИЛАН МРАВЉЕ н. посланик.
Уредник **ДИМИТРИЈЕ МИ-**
ЛАЧИЋ, геометар

Излази у два ме-
сеца једанпут.
Поједини број
10.— дин.

Предлог пројекта закона о овлашћеним инжењерима.

Пројекат предлога Закона о овлашћеним инжењерима налази се пред Законодавним одбором народне скупштине, те нам се је пружила прилика да у исти унесемо што више светлости и јасноће, да анализирамо, извесне одредбе, да укажемо на чињенице, као и на недогледне последице ако дође до његовог озакоњења, оваквог какав је упућен Народној скупштини. Закони овакве врсте имају једини циљ да регулишу правне односе у области извесних правних грана. односно да поставе оквире и границе извесном посебном реду људи, у дотичној грани науке, којом се само и искључиво они могу бавити. Закон о овлашћеним инжењерима регулише односе у једној најважнијој грани људске делатности, у техници.— Техника је између свију постојећих грана људске делатности као и међу свим постојећим наукама најизразитији претставник данашњице, јер стоји у тесној вези са економским просперитетом државе, а у научној и практичној примени приближила се је кулминацији. Према томе, пројекат Закона о овлашћеним инжењерима мора да задовољи интересе државе, да омогући просперитет науке, да правилно регулише право и заштиту инжењерском сталежу, да пружи нормалну циркулацију у свим гранама техничке делатности, да задовољи потребе и интересе друштва с обзиром на техничке, економске и привредне циљеве, а на концу да сачува сва стечена права, у свим гранама технике, свим осталим у струци повезаним лицима.

Да ли је циљ и стремљење овог законског предлога заиста такав да служи интересу државе и прогресу науке, или је пред личним интересом изгубио општи правац и карактер закона. Ако анализирамо све оне чињенице и упоредимо га са постојећим техничким и привредним законима данашњице, доћићемо до горње констатације, да нема никаквог обзира према постојећим законима и да је пред личним интересима изгубио општи смисао и карактер закона. Кад ову констатацију доведемо у везу са изјавом Привредних комора која гласи: „Сматрамо да квари цолокуини систем нашег обршног законодавства, да он претставља у шом погледу преседан који се не сме дозволити и који би био јединствен у Европи,“ а даље, противу овог законског предлога устале су све техничке и привредне установе, све организације са Средњом техничком школом, а на име: Савез техничара, Грађевинара, Овлашћених архитекта, Занатска комора, и институције Средњих техничких школа ит.д. Овај законски предлог је заиста јединствен у нашој Држави ове врсте, који је повредио и пореметио целокуино техничко законодавство и ставио себи у задатак, да сконцентрише у циљу монополизације све техничке радове, без обзира ком домену техничке делатности они припадали. Подношење једног овако неправедног и несоцијалног предлога могло би се окарактерисати као израз времена у коме живимо. Према изложеном Инжењерска комора морала би бити пионир и ставити се у борбу противу друштвених и социјалних неправди, као носиоц једног дела друштвеног и техничког напретка у развоју и напретку људског друштва, а не сасвим супротно, заложити се свим својим ауторитетом, поред приоритета, да је сама саставила нацрт пројекта предлога закона, а томе ауторитету и приоритету, сасвим излишно додала је неистините, нетачне и недозвољене чињенице, изгледа само њој својствене, јер својим одговорима преко дневне штампе, она није бркала спрему, већ појмове, износећи стално да се је с неким споразумела, час с геометрима, час с геодетима, увек с једним на рачун других, не улазећи у испитивање законских права и једних и других. Према излагањима Инжењерске коморе, само је она у стању да разуме овај законски нацрт, пошто геометри који су цео свој живот посветили струци и дали 99% свих геодетских радова у земљи не могу високу интуицију пројектаната

овог Закона да разумеју, аналогно где га може разумети Привредна и Занатска комора, Савез средњих техничара, Грађевинара, Машинаца, Овлашћених архитекта и тд.

Илустроваћемо ово трвђење Београдске инжењерске коморе, да геометри нису били у стању да схвате суштину одредаба Закона о овлашћеним инжењерима једним маркантним примером. Београдска инжењерска комора у §-у 16-ом, тачка д) тражи искључива овлашћења за инжењере: „ОГРАНИЧЕЊЕ ШУМА, ДЕОБУ ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА,“ значи да је за ове радове потребно високо техничко знање. У целокупном овом законском предлогу Инженерска комора није пореметила ни побркала ЦИЉ коме она тежи — монополизацију у свим гранама техничке делатности.

Пре него пређемо, на детаљна излагања појединих одредаба овог законског предлога, стало нам је до тога да Београдској инжењерској комори пружимо извесне податке, верујући да ће се заинтересовати, да их проучи и да ће јој добро доћи за будуће, јер је нужно да онај који гради кућу изгради пројекат и сазида прво темељ. Тај темељ за све геодетске радове у геодетској струци, базиран на савременој основи, ударио је *Закон о катастру земљишта*. Законом о катастру земљишта предвиђена је израда новог катастарског премера у обе пројекције, односно харизонатну и вертикалну преставу терена, како би премер могао да буде употребљив за све техничке и привредне циљеве, садржи све техничке податке за пројектовање грађевинских врста, а на име: за израду регулационих, нивелационих и сличних планова градова и варошица, за регулацију река и речица, при обележавању, трасирању путеве и железница, за хидротехничке културтехничке и комасационе, за тим при разним пројектовањима, а даље катастарски парцеларни план има онај други велики значај који се састоји у томе да садржи све техничке податке о правима власништва на земљиште, он је подлога за оснивање земљишне-баштинске књиге, даје једину сигурну подлогу за хипотекарни кредит служи за фискалне државне сврхе.

Ради прегледности и упоређења унећемо прво одредбе Уредбе бр. 1100/V-32 г., а одмах и одредбе §-а 16-ог про-

јекта Закона о овлашћеним инжењерима и расчланићемо једну по једну редом, да би могли да донесемо правилан закључак, односно да укажемо на јасне законске прописе.

По Уредби о овлашћењу за извођење јавних геодетско-геометарских радова и о условима стицања тог овлашћења цивилни геометри овлашћени су: Члан 3. (1) *цивилни геометри инжењери* (§ 1 став. 1. тач. а Закона о земљишно-књижним деобама, отписима и приписима) и катастарске власти *овлашћени су да изводе све врсте геодетско-геометарских радова без ограничења, како у сврху израде планова за земљишно-књижне деобе и оснивање земљишних књига тако и за све друге јавне сврхе.*

(2) Напосе су цивилни инжењери и геометри овлашћени да врше послове израде катастра земљишта по прописима Уредбе о изради катастра земљишта путем приватних предузећа.

(3) Истовремено су цивилни геометри и инжењери као и чиновници катастарских власти сматрају јавно постављеним вештацима за питања премера, облика и површина земљишта, тачности, исправности и доказне моћи планова и операта у смислу § 447 Закона о судском поступку у грађанским парницама.

(4) Овлашћење за вршење праксе цивилним геометрима и инжењерима даје Министарство финансија, а за инжењере на предлог Инжењерске коморе.

Члан 5 (1) *Израду деобних планова код комасације земљишта могу вршити само они цивилни геометри и инжењери који су добили за те послове нарочито овлашћење по прописима ове Уредбе.*

Члан 18. Кандидати полажу поред осталог и ове испите из комасације земљишта: Постојећи законски прописи о комасацији земљишта, који важе у разним деловима Краљевине, а) *Аустријски државни закон о комасацији господарских земљишта*; б) *Земаљски закон за Крањску*; в) *Земаљски закон за Штајерску*; г) *Земаљски чланци VII и XXXIX, који важе у Међумурју; Прекомурју; Барањи; Бачкој и Банату*; д) *Закон о комасацији земљишта Хрватског сабора, који важи у Хрватској, Словенији и Срему*; њ) *Закон о земљишним заједницама и Закон о задругама*. Кандидати који поред стручног геометарског испита полажу испит из комасације, морају доказати потпуно познавање тих прописа и њихову практичну примену.

Члан 27 (1). Испит из Комасације земљишта је писмени и усмени. (2) **писмени испит траје четири дана.** У том року мора кандидат израдити свој задатак (разуме се теренски).

(3) *Усмени испит* полаже се у присуству чланова испитне комисије, а *прошеже се на све законске прописе побројене у чл. 18, група VII. ове уредбе.*

По Уредби о овлашћењу за извођење јавних геодетско-геометарских радова и о условима стицања тог овлашћења цивилни геометри и инжењери овлашћени су 1) да изводе све врсте геодетско-геометарских радова **без ограничења**, у сврху израде планова за земљишно-књижне деобе и оснивање земљишних књига (члан 3, став 1.), а овамо спадају: а) парцелација (деоба) пољопривредних и шумских земљишта код аграрних операција, деоба земљишних заједница, кућних задруга и индивидуалних деоба; б) пројектовање и обележавање парцелације (деоба) земљишта у градовима за стварање градилишта.

2) Да врше послове око израде катастра земљишта (чл. 3. ст. 2.)

3) Да врше премеравања код одржавања катастра (чл. 3. ст. 2.)

4) Да израђују деобне планове код комасације земљишта (чл. 5. ст.)

5) **Да изводе све врсте геодетско-геометарских радова без ограничења** за све друге јавне сврхе, а на име: а) У сврху израде регулационих планова градова, варошица, села, индустријских и рударских насеља, бања и лечилишта, климатских и туристичких места; б) При обележавању на терену објеката и траса набројених под в), а према израђеним пројектима; д) при пројектовању и извођењу мелиорационих и других културтехничких радова; њ) при извођењу комасације у градовима у циљу стварања градилишта (по прописима Грађевинског закона).

Као што се види све горе набројено спада у искључиви делокруг рада *геометара и инжењера*, док пројектом Закона о овлашћеним инжењерима делокруг рада *геометара и геодета се сужава и ограничава*, јер не би имали право вршити *хоризонтална и висинска снимања* ако се она односе или врше у извесне горе наведене сврхе, пошто она улазе

по §-у 16-ом поменутог пројекта у искључиви делокруг овлашћених инжењера.

Изводи из §-а 16-ог Закона овлашћеним инжењерима:

Искључиво овлашћени инжењери могу радити самостално или као одговорне пословође следеће радове: у области пројектовања: хоризонтална и висинска снимања у колико је потребно за израду пројеката, давање стручних мишљења или за извођење ако се то односи:

а) на све врсте објеката из области грађевинске, архитектонске и културтехничке струке; д) на грађевинске и техничке радове у вези са експлоатацијом шума, ограничењем шума, деобом шумског земљишта, мелиорациом шумског Земљишта и уређењем бујица; е) на комасацију пољопривредних земљишта у оним случајевима, кад је њихово извођење везано и условљено са извођењем мелиорационих радова и комасацију земљишта у градовима, за поделу на градилишта, када је са тим радовима везано пројектовање нових комуникација.

Из овог произилази да геометри и геодети немогу и надаље обављати: Хоризонтална и висинска снимања кад се врше у друге јавне сврхе, побројане у тачци 5., то јест када се изводе првенствено као предрадња за пројектовање или извођење других техничких објеката или су са њима везане; израду деобних планова код оних комасација прљопривредних земљишта, које су везане за извођење мелиорационих радова; техничке послове код комасација у градовима када су везане са пројектовањем нових комуникација. У тумачењу §-а 16-ог могло би се ићи дотле да геометри и геодети не могу да врше премеравања градова и других насељених места, пошто се та премеравања врше првенствено у сврху израде регулационих планова тј. у друге јавне сврхе.

Према овоме стварни делокруг рада геометара и геодета био би ограничен само на израду деобних планова за земљишне књиге и премеравања код одржавања катастра, а који су радови сасвим малог обима и мање вредности. Радове на изради катастра, који имају да послуже и за оснивање земљишних књига, изводи држава преко Министарства финансија. Комасација пољопривредних земљишта се у већини случајева изводи са мелиорацијом. Изузимањем из де-

локруга рада овлашћених геометара и геодета, геодетско-геометарске радове код комасације пољопривредних земљишта у оним случајевима, када је њихово извођење везано и условљено са извођењем мелиорационих радова као и код комасације земљишта у градовима за поделу на градилишта, кад је са тим радовима везано пројектовање нових комуникација, није засновано ни на једној позитивној одредби, већ је у суштој супротности и са законским одредбама и са досадашњом рационалном и корисном народном праксом. Извршујући упоређење између чл. 3-ег и и 5-ог Уредбе и тачке е) §-а 16-ог. Закона о овлашћеним инжењерима долазимо до непобитне чињенице да би привредни промет у погледу некретнина био укочен, а то се, види из напред изложеног тумачења Уредбе бр. 1100 и §-а 16-ог. Закона о овлашћеним инжењерима.

Ово тумачење није Удружења геометара и геодета, то је факат, који је законодавац унапред предвидео и на тој бази, је Уредба донесена, која ни једном речју није поменула културно техничке, мелиорационе и радове више геодезије, пошто су ти радови потпуно одвојени од радова ниже геодезије, што је јасно да је законодавац то имао у виду приликом доношења поменуте Уредбе. Законодавац је поред тога апсолутно правилно, по природи самога посла и подели саме науке, извршио раздеобу делокруга рада геометара и инжењера и то из ових разлога: Снимање је један посао, а пројектовање сасвим други. Комасација земљишта је посао једне врсте, чисто геометарски, а мелиорација други чисто инжењерски, то су два потпуно одвојена посла која се могу и посебно и заједнички изводити, па је на тој бази и предвиђено да су геометри оспособљени у стручној спреми, а након специјалних испита за комасационе радове имају право да израђују деобне планове код комасације земљишта, неусловљавајући их са мелиорационим радовима.

Геометри и инжењери сарађивали су и до сада при извођењу радова на тај начин, што би инжењери извели мелиорационе радове, а геометри обавили све остале геодетско-геометарске радове, напосе деобне планове. На овој бази израђене су већином оне комасације, које су везане и условљене са мелиорацијама. На против оваквих условљених комасација је код нас израђено мало, већ су геометри и геодети извршили

све комасације у земљи самостално, јер су се кроз школу оспособили за те мање, ситне, мелиорационе радове одвођење појединих каналчића у оближњу реку или поток. Потребно је напоменути, да нема ни једне комасације која нема ни једног каналчића да се одведе. Комасације, ни законодавац, ни рационална пракса до сада нису условљавали мелиорационим радовима, то је у осталом разумљиво с обзиром на напред изложено, а према тачци е) §-а 16-ог; ако би законски предлог остао овакав какав је ни један геометар не би ни код једне комасације могао суделовати.

Овакав случај комасације у градовима, какав је предвиђен у §-у 16-ом тј. извођење комасације кад је везано са пројектовањем нових комуникација у пракси не може да се деси. Комасације у градовима изводе се по одредбама Грађевинског закона, а у оквиру регулационог плана, те онај, који изврши техничке радње код комасације не може да пројектује нове комуникације, јер су оне пројектоване самим регулационим планом, те према томе одредбе предвиђене у §-у 16-ом непотребне су и намерно унесене, да би се под фирмом пројектовања, одузели сви радови на премерима градова и варошица. Додајмо к томе још и то, да су комасације у градовима веома ретке, скоро у пракси код нас не постоје. Сам законодавац доносећи Уредбу број 1100/V. предвидео је да за извођење ових радова, који се изузимају тачком е §-а 16-ог, није потребна виша стручна спрема од оне која је потребна за извођење оних радова који се не изузимају. Свакако, онај који има довољно стручне спреме да обавља техничке радове код израде катастра земљишта, који је основа и темељ свих радова, може вршити геодетско-геометарске радове ма у коју се сврху они изводили. Пустимо овде да у место нас говори, редовни професор г. инж. Драгомир Андоновић за катедру геодезије на београдском Универзитету, познати научник на пољу геодезије, и донећемо изводе из књиге: „Регулација и нибелација насеља и паркова“. Књига је изашла пре пуних десет година у времену када се је катастарски премер изводио, код нас, по Пруском катастарском Правилнику (Закон о катастру земљишта донесен је тек 1928. год.).

Ево шта каже г. проф. Андоновић: „Пројекат за регулацију ће се израдити на катастарским плановима

који задовољавају прописе катастарског правилника прописаног за Србију 6. априла 1891. год. пр. бр. 4377.“ Говорећи о изради регулационог плана каже: „Ко хоће озбиљно да изради план за регулацију мора претходно имати катастарски парцеларни план, а што је чисто геометарски посао. Уважени професор Ј. Брикс, — ознивач првог градског семинара на техници у Берлину, писац и монографије „Kanolisation Von Belgrad“, — дакле нам добро познат, — разуме се не може да замисли да би у некој вароши се нашао још какав „стручњак паметан“ да ради пројекат за регулацију без катастарског — парцеларног плана, па препоручујем чак и за пројекат, да се утврди и задње градилишно лице (регулатива) и каже: „Овде спада и израда парцеларних планова (чак и за пројекте). Дакле, планови морају бити парцеларни, катастарски т.ј. геометарски. По мишљењу г. проф. Андоновића ни геометри ни геодети, који су у школама слушали тразирање путева и жељезница, а сем тога и уређење вароши или урбанизам, не би смели бити искључени баш ни из израде пројеката за регулацију и инвелаацију. Ми се питамо ко је компетентнији, да ли грађевински инжењери, који у школи није елушао урбанизам — уређење вароши или геомитар — геодета који га је слушао? А даље: „Израда планова за велике вароши (градове) је специјалан посао, зашто су потребне и специјалне квалификације персонала, па и шефова, а то се у главном слаже и са Правилником о делокругу овлашћених инжењера. Дакле, за израду варошких планова у најширем смислу долазе три струке у питање на име: Геодеско геометарска, која даје основу т.ј. планове са изохинсама и пројекте за регулацију и нивелаацију, — грађевинско-инжењерска за инсталације као што су водоводи канализација, калдрма, улице, трамваји и ш.д. — и архитектонско-инжењерска за уметничку обраду, зграде и остало.

По правилнику о полагању стручног геометарског испита тражи се да су инжењери геометри и геодети били у школи у којој је геодезија и пракса била обавезна најмање 4 семестра и да имају најмање 3 године геометарске праксе. Па сме ли се онда тако штогод прескочити и не тражити од грађевинских инжењера када су у питању наро-

чито наше вароши, т.ј. премери најскупоценијих објеката и најтежега детаља. Немамо ништа противу тога да се на овлашћеним инжењерима који већ имају 3 године грађевинске праксе додели по прегледу њихових школских квалификација и без испита право премеравања целих вароши, са мањим термином од једне и по или две године допунске праксе пуноважне примене геометарске праксе у приватној или државној служби, поред оне три године грађевинске праксе, тако да ко хоће две струке или два овлашћења за две разне струке, мора имати више него само три године грађевинске праксе; али се никада не сме допустити закорачење једне струке на другу без допунске праксе. И тако је омогућено извесним грађевинским инжењерима да у доба ове кризе почну да се уплићу у премере варошке без довољно пуноважне праксе, потцењујући геодетску и науку и праксу, разуме се из субјективних мотива. Ми смо дакле мишљења да се премеравање вароши може допустити само ономе персоналу који се је специјалисао за то, који је имао трогодишњу геометарску праксу бар такву да на основу ње може добити овлашћење за геометарске послове, који је сем тога било у школама у којима је учен да ради по кастарском правилнику (пруском, а у тој трогодишњој пракси треба предвидети као специјално бар једногодишње учење у варошким премерима или — у лакшим случајевима, учешће у целој премери мање вароши код спремног шефа, који је био у стању премер и да доврши.“

Ово мишљење г. професора Андоновића потпуно се поклапа са становиштем Удружења геометара и геодета, да грађевинским инжењерима не би требало омогућити вршење цивилне геодетско-геометарске радове без претходне праксе, односно положенога испита, јер се прелазним наређењима не решавају сложени геодетски проблеми, а то најбоље доказује Уредба број 1100|V јер од њеног ступања на снагу нису ни два грађевинска инжењера положила испит и добила овлашћење за цивилну геометарско-геодетску праксу.

Да резимирамо предња излагања свих меродавних фактора, како оних који су били на положају и у могућности да дођу до изражаја, приликом доношења закона и законских одредаба које регулишу разна сложена техничка питања у техничкој струци, а такођер и они са катедре, који

су најпозванији да дају мишљења и одређују делокруг рада по појединим струкама.

1) На основу изложенога константујемо ове непобитне чињенице: Да је катастарски план израђен по прописима Закона о катастру земљишта, основа за све будуће геодетске радове, па ма у ком циљу се ти радови изводили.

2) Да се сви пројекти, за регулацију имају *израдити на катастарским парцеларним плановима*, аналогно и за пројекте ради утврђивања градилишта, а по мишљењу г. г. професора Брикса и Андоновића *геометри и геодети не би смели бити искључени ни из израде пројеката за регулацију и нивелацију градова и варошица. Овде долази у обзир геодет. геом. струка, која даје основу ш.ј. планове са изохипсама и пројекте за регулацију и нивелацију.*

3) Године 1932 донесена је Уредба бр. 1100/V, која је дефинитивно регулисала делокруг рада геометара и инжењера. Донесена је у пуној сагласности свих меродавних фактора, свих геодетских кругова инжењерског сталежа преко Главне управе инжењерске коморе, а на челу катастра у то време био је такођер грађевински инжењер, те и без претеривања Уредба је дело инжењера, јер приликом њеног доношења Удружење геометара није ни консултовано, а камо ли било у моћи да натура своје мишљење.

4) Према Уредби број 1100/V дефинитивно је одређен делокруг рада геометара и геодета код комасације земљишта, додељујући им израду деобних планова и омогућио им учешће након стручне спреме и специјално положеног испита, а даље на основу практичног искусува, да су геометри и геодети извршили до сад све комасације земљишта, без обзира да ли су биле везане са мелиорационим радовима.

5) Делокруг рада у геодетској струци *дефинитивно је разграничила сама геодетска наука, поделом на вишу и нижу геодезију, а на тој природној бази донесена је и Уредба број 1100/V. Пошто су културно-технички-мелиорациони и радови више геодезије, поштуно одвојени радови од радова ниже геодезије, то у своје време и законодавац није у Уредби бр. 1100/V поменуше радове ни узимао у обзир, ниш и их је уопште поменуо, јер припадају делокругу рада инжењера.*

6) Подвукли смо, да је катастар земљишта основан за радове јер има да служи за све техничке сврхе, па ако би дошло до озакоњења овог Закона, овакав какав је, *дошло*

би до једне апсурдне немогућности, да ова основа која служи за: регулације, нивелације, комасације, хидротехничке радове, за пројектовање и обележавање парцелација земљишта у градовима за стварање градилишта, при обележавању шраса и т.д. једном речју за све техничке сврхе, а та основа има да служи за све државне самоуправне, приватне установе, за све овлашћене инжењере, а само и једино геометрима и геодетима било би ускраћено да се својим сопственим радовима служе.

7) Познато је данас не само стручним геодетским круговима, већ и широј јавности, да су геометри и геодети извршили 99% свих геодетских радова у земљи, у свим правцима примењене геодезије, извршили премере свих већих градова, извршили све комасационе радове, а затим не само радна већ и надзорна власт код свих ових радова сконцентрисана је данас у рукама геометара и геодета. У свим државним надлештвима, а према Уредби 1100|V сви радови овлашћених инжењера потпадају под контролу органа Министарства финансија, односно Одељења катастра и државних одбара, Катастарских отсека при Финансијским дирекцијама, те катастарских управа. Напоменули смо у прошлом броју, да су данас 100% сви шефови геометри и геодети. Када би овај зљонски пројекат ступио на снагу, онакав какав је, десило би се да људи који су цео живот посветили струци и прошли кроз све операције и разне геодетске техничке дисциплине, радили и вршили надзорну власт и дошли до највиших положаја у државној хијерархији, не би имали право самостално радити послове који су по обиму сасвим мали и претстављају један делић од оних радова, који су кроз цео живот радили и вршили надзорну власт.

8) Катастарски парцеларни план је основан за комасације, јер се код комасација мора извршити прво премер, утврдити постојеће т. з. старо стање, а тек на основу премера — односно парцеларног плана, има да се изврши груписање појединих газдинстава. Израдом данашњег новог катастарског премера извршен је један део комасационих радова, јер је утврђено старо стање, одређена површина, облик, граница класа и култура, а остаје да се изврши процена и парцелише ново стање. Напослетку, зашто се геодетско-културно-технички инжењери плаше геодетско-геометарске конкуренције код израде комасационих радова, а нарочито

оних које су условљене са мелиорационим радовима и комасације у градовима за поделу на градилишта, кад је стим везано пројектовање нових комуникација, пошто сматрају да нису стручни и не познају довољно те операције, то ће бити искључени, прво пред испитном комисијом, неће моћи положити испит, а друго у пракси пошто немају довољно практичног знања за ове „Специјалне“ техничке операције. Зашто су уложили сву силу, ауторитет и приоритет, да се ограде зидом закона. Разлог је сувише прозиран, а то је баш обрнут, да је геодетско-геометарским пословницама данас *тешко конкурисати, а даље није могуће извршити монополизацију, те је то једини разлог, да се плаше његове конкурснице, траже упомоћ прогрес науке чак и за ограничење шума, а не за комасационе радове, а ми сматрамо да је за прогрес науке, нарочито праксе, нужна слободна конкуренција, а специјално у области техничке наука.*

9) На послетку, кад је реч о искључивим овлашћењима тачка е) §-а 16-ог, морамо се упитати, па ко је све ове радове изводио до појаве геодетско културно-техничких инжењера, односно све до данас, до подношења овог законског предлога? Остављамо да одговори Инжењерска комора. *По мишљењу стручњака, по одредбама закона, по досадашњој пракси, радили су грађевински инжењери, геодети и геометри, сваки на свом пољу и у својој струци, онако како ју је дефинисао универ. професор г. Д. Андоновић. Нема нико у овој земљи, па ваљда ни Инжењерска комора, ни геодетско-културно-технички инжењери који ће тврдити супротно, јер је специјално њима познато, да ни на научном ни на практичном пољу нису дошли до изражаја, а специјално у цивилној геодетско-геометарској пракси, где се налазе још у повоју, *пошто ни по размеру радова, ни по броју овлашћења, ни по броју самих диплома, не претстављају фактор, са којим би озбиљно требало рачунати, за широко поље и пространство примењене геодезије.**

Они у својој сопственој струци не могу ни претстављати фактор, не могу задовољити потребе премера једног среза за 4-5 година, ако се скупе сви колико год их има у држави. Па ипак они чине извесни фактор, јер се пред њима налази инжењерски сталеж и Инжењерска комора, који претстављају фактор. Имајући пред очима тај ауторитет и приоритет дошли су у могућност да са извесним правом

траже монопол у геодетској струци, и ако су свесни да у домену практичне геодетске науке и на њеној широкој примени, не може бити ни говора, то поље остављају геометрима, да га изведу под најтежим животним условима, а кад тај огромни задатак изврше, под чијим теретом и до његовог завршетка има и последња снага да се сломи, дођу на готово и преко њихових леђа омогуће трговину овлашћењима.

10) У данашњем моменту, док је још на време, учинићемо једну изванредну важну констатацију, коју треба добро да узму у обзир меродавни фактори, а првобитно они који се назате на важним и одговорним положајима, који изводе највеће јавне радове-катастар, а на име, године 1928 донесен је Закон о катастру земљишта, који је предвидео да се нови катастарски пример Србије и Црне Горе има извршити за 10 година, т. ј. до 1938 године. Геометарски отсек државне Средње техничке школе укинута је, пошто је дао око 1400 дипломираних геометара и велики број апсолвентата, поред оних 400 геометара и геодета који су се затекли на дан уједињења, још овом броју додајемо преко 200 геометара из Академије проф. Андоновића, па доброг дела Руса емиграната са дипломом, а даље додајемо још к томе добар део курсиста г. проф. Свишчова, те је тако формирано преко 2000 људи запослених само на новом катастарском премеру и његовом одржавању у осталим деловима државе. За све време до данас и ако се извршује под пуном паром, последњих неколико година, премерено је око 4,000.000 хектара, а остаје да се премери још пуних 6,000.000 хектара. Број дипломираних геометара на новом премеру спао је испод трећине свих геометара у држави, а шта ће бити кроз 5-8 година, јасно нам је, остаћемо и без последњег, *а тај основни државни, јединствени план мораћемо да чекамо деценијама*, а шта да кажемо о старом премеру о његовој обнови, реамбулацији и евиденцији. Поред тога морамо бити на чисто с тим, да не само код нас него нигде на свету инжењеру нису урадили катастар и ове велике радове. Изнели смо како ствари стоје у овом погледу код нас, додајемо да се зна, и да се има у виду да је *ове године на геодетско-културно-техничком отсеку Универзитета у Загребу уписано 5 слушалаца*. На концу, ни промена система радова, односно методе, неће

задовољити потребе и убрзати радове, а да се не упуштамо у овом моменту у испитивање тачности појединих метода рада. Па кад ствари стоје овако, онда је неминовна потреба државна и народна да се овим неуморним народним пионирима омогући бар она најосновнија животна егзистенција и не убије воља на живот и рад.

11). На основу постојећих закона и законских прописа, а специјално на основу Закона о катастру земљишта, који су дали извесна права геометрима, формиран је геометарски сталез, додељујући му, поред свих осталих, геодетских радова, на широком пољу примењене геодезије, извођење једног од највећих јавних радова, израду новог премера целе државе, *односно израду јединственог државног плана, без кога се не да ни замислиши никакав технички рад, ниши унапређење материјалне културе.*

Изводећи ове велике јавне радове, с обзиром на радне и животне услове, под којим ове радове изводи, разочарао се геометарски сталез. Па ипак, без обзира на све разне перипетије, *уложио је сав свој шаленат, све своје умне и физичке способности, дубоко убеђен да ће тај труд бити запажен и објективно морално и материјално награђен.* На жалост морамо констатовати, да од дана његовог формирања и без обзира на уложени труд и рад, геометарски сталез није успео да својом сопственом снагом и моћи заштити своје интересе и своја права, *није имао ни искрених, ни моћних пријатеља,* да га разумеју, поштују, олакшају му услове рада и живота и пруже у заштити бар законом, на основу стручне спреме стечена права, да му даде воље и полета за велики задатак који га чека, довршење и остварење јединственог државног теренског плана. Уверени смо да се то бар овог пута неће десити и да ћемо бар један пут кроз цео, бар досадашњи живот и рад, моћи рећи да имамо бар једног искреног пријатеља, тим пре што геометарски сталез не моли ништа ново, *већ тражи са пуним правом, само и искључиво она права, која по свим позитивним законима данас има.* Тражи поштовање законом признатих права, која нису дошла као милост, већ као резултанта његове способности, на основу стручне спреме. *Једно ново разочарење имало би тешке реперкусије на целокупни успех радова, а геометарски сталез увек свестан своје одговорности, строго водећи рачуна о интересу др-*

жаве, најискреније, а уједно и најенергичније тражи да се овај законски предлог измечи и доведе у склад са интересима геомешарског шталежа, тражи да закон буде јасан и да се искључи свака трговина овлашћењима и монополизација техничких радова, на штету и југословенског народа и југословенских геометара, а за рачун једног незнашног броја људи (7—8), чији су резултати у домену практичне техничке делатности још увек мали. Једном речју, геомешарски шталеж тражи, да Закон о овлашћеним инжењерима буде Закон државне потребе а не Закон повлашћених инжењера, на штету и државе и народа.

